

Наша Слова

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 2 (945) 13 СТУДЗЕНЯ 2010 г.

Дарагія сябры “Нашага слова”!

У гэтым квартале ізноў адбылося зніжэнне колькасці падпісчыкаў. Найбольшае падзенне назіраецца па гараду Менску, значна знізілася падпіска ш Магілёве. Пры гэтым па Гарадзенскай і Берасцейскай абласцях колькасць падпісчыкаў павялічылася, а ў Віцебскай вобласці амаль не змянілася. Заўважна павялічылася падпіскаў гарадах Гародня, Полацк, Глыбокае, Бярэсце, Шчучын.

Кастрычнік Студзень

Берасцейская вобласць:	
Баранавічы р.в.	18 19
Бяроза р.в.	7 7
Белаазёрск р.в.	1 -
Бярэсце гор.	13 16
Ганцавічы р.в.	1 -
Драгічын р.в.	1 1
Жабінка р.в.	1 -
Іванава р.в.	2 3
Івацэвічы р.в.	6 8
Камянец р.в.	7 7
Кобрин гор.	2 -
Лунінец гор.	2 2
Ляхавічы р.в.	2 2
Маларыта р.в.	1 1
Пінск гор.	11 13
Пружаны р.в.	6 6
Столін р.в.	2 -
Усяго:	83 85

Віцебская вобласць:	
Бешанковічы р.в.	1 -
Браслаў р.в.	1 1
Віцебск гор.	33 23
Віцебск РВПС	2 1
Верхнедзвінск р.в.	4 6
Глыбокае р.в.	7 11
Гарадок р.в.	5 4
Докшыцы р.в.	1 1
Дуброўня р.в.	1 -
Лёзна р.в.	1 1
Лепель р.в.	3 3
Міёры р.в.	2 2
Новопалацк гор.	19 19
Ворша гор.	4 4
Полацк гор.	8 12
Паставы р.в.	4 6
Расоны р.в.	1 1
Сянно р.в.	1 -
Талочын р.в.	1 1
Ушачы р.в.	2 2
Чашнікі р.в.	1 1
Шаркоўшчына р.в.	7 9
Шуміліна р.в.	1 -
Усяго:	110 108

Менская вобласць:	
Беразіно р.в.	3 3
Барысаў гор.	2 3
Вілейка гор.	3 2
Валожын гор.	12 8
Дзяржынск р.в.	4 6
Жодзіна гор.	4 5
Клецк р.в.	1 -
Крупкі р.в.	3 6
Капыль р.в.	1 1
Лагойск	4 2
Любань р.в.	1 -
Менск гор.	309 256
Менск РВПС	10 8
Маладзечна гор.	15 16
Мядзель р.в.	2 2
Пухавічы РВПС	4 6
Нясвіж р.в.	1 -
Смалявічы р.в.	2 1
Слуцк гор.	5 7
Салігорск гор.	5 7

Кастрычнік Студзень

Ст. Дарогі р.в.	1 -
Стоўбцы р.в.	2 1
Узда р.в.	2 4
Чэрвень р.в.	3 3
Усяго:	399 347

Гомельская вобласць:

Буда-Кашалёва	1 -
Брагін р.в.	1 3
Ветка р.в.	1 1
Гомель гор.	36 36
Гомель РВПС	3 3
Добруш р.в.	1 -
Ельск р.в.	1 -
Жыткавічы р.в.	14 10
Жлобін гор.	3 4
Калінкавічы гор.	1 -
Карма р.в.	1 1
Лельчыца р.в.	3 3
Лоеў р.в.	1 2
Мазыр гор.	6 3
Аццябарскі р.в.	- 1
Нароўля р.в.	1 -
Петрыкаў р.в.	- 1
Рэчыца гор.	2 -
Рагачоў гор.	1 2
Светлагорск гор.	5 3
Хойнікі р.в.	1 1
Чачэрсск р.в.	1 2
Усяго:	84 76

Гарадзенская вобласць:

Бераставіца	3 3
Ваўкавыск гор.	8 7
Воранава р.в.	6 5
Гародня гор.	32 39
Гародня РВПС	5 4
Дзятлава р.в.	7 6
Зэльва р.в.	5 5
Гіе р.в.	4 5
Карэлічы р.в.	9 7
Масты р.в.	5 5
Наваградак гор.	10 9
Астравец р.в.	5 6
Ашмянны р.в.	6 6
Смаргонь гор.	9 9
Слонім гор.	11 12
Свіслач р.в.	5 4
Шчучын р.в.	1 4
Ліда	9 10
Усяго:	140 146

Магілёўская вобласць:

Бабруйск гор.	6 4
Бабруйск РВПС	- -
Бялынічы р.в.	1 -
Быхаў р.в.	2 1
Глуцк р.в.	- 1
Горкі гор.	7 2
Дрыбін р.в.	1 1
Кіраўск р.в.	1 -
Клічаў р.в.	1 1
Клімавічы р.в.	1 -
Касцюковічы р.в.	1 1
Краснаполле р.в.	1 1
Крычаў р.в.	1 1
Круглае р.в.	2 1
Мсціслаў р.в.	2 2
Магілёў гор.	53 39
Магілёў РВПС	1 -
Асіповічы гор.	5 6
Слаўгарад р.в.	1 1
Хоцімск р.в.	- 1
Чэрыкаў р.в.	1 1
Чавусы р.в.	1 -
Шклоў р.в.	3 3
Усяго	92 67
Усяго на краіне	908 829

“Глобус” будзе беларускамоўным

Электронная энцыклапедыя “Глобус Беларусі” стане беларускамоўнай. У сеціве пачалася акцыя па перакладзе зместу сайта з расійскай на беларускую мову.

З ініцыятывы аўтара гэтай ідэі журналіста і паэта Глеба Лабадзенкі да яе далучыліся ўжо 300 перакладчыкаў. Аб’ём энцыклапедыі – 500 000 знакаў.

Да журналіста і паэта Глеба Лабадзенкі няспынна паступаюць паведамленні. Людзі актыўна адгукаюцца на яго прапанову па стварэнні беларускамоўнага “Глобуса Беларусі”.

- Сайт “Глобус Беларусі” – самы поўны ў свеце збор беларускай архітэктуры, які не мае аналагаў у свеце. У свой час аўтар сайту Андрэй Дыбоўскі запачаткаваў яго на расійскай мове, але потым пашкадаваў. І вось мы доўга думалі, як перакласці гэты кантэнт, бо аднаму чалавеку гэта не пад сілу праз вялізарнай аб’ём тэксту. І я вырашыў зрабіць усеагульную акцыю: вывесіць спіс населенных пунктаў, кожны чалавек выбірае той пункт, які яму падабаецца і перакладае змест. За першыя два дні больш за 300 населенных пунктаў людзі ўжо разабралі.

Далучыцца да акцыі па перакладзе інфармацыі пра беларускія цікавосткі можа кожны праз блог Глеба Лабадзенкі

Аўтары спадзяюцца, што сумеснымі высілкамі сайт “Глобус Беларусі” станецца беларускамоўным ужо ў гэту весну.

Радзій Рацыя.

Слоўнік ад Баршчэўскіх

Алена і Лявон Баршчэўскія падрыхтавалі арфаграфічны слоўнік. Ён выйдзе згодна з новымі правіламі беларускай арфаграфіі і пунктуацыі, якія ўступаюць у сілу з 1 верасня 2010 года.

Гэта будзе дапоўненае перавыданне слоўніка, які склала Алена Баршчэўская. У папярэднім выданні налічвалася 35 тысяч слоў. Лявон Баршчэўскі дадаў яшчэ амаль 7 тысяч. Адметнасць слоўніка ў тым, што цэлы раздзел у ім прысвечаны правільнаму напісанню замежных асабовых імёнаў.

“Наша Ніва”.

МІКОЛУ АЎРАМЧЫКУ - 90

Аўрамчык Мікола, нарадзіўся 14.01.1920 г. у вёсцы Плэсы Бабруйскага раёна Магілёўскай вобласці ў сялянскай сям’і.

У 1938 г. паступіў на філалагічны факультэт Менскага педагагічнага інстытута, адначасова працаваў у рэдакцыі газеты «Піянер Беларусі». У час Вялікай Айчыннай вайны ўдзельнічаў у баях на Паўночна-Заходнім і Волхаўскім франтах. Пры акружэнні ў чэрвені 1942 г. быў узяты ў палон і вывезены фашыстамі ў Рур на каменнавугальныя шахты. Пасля вайны працаваў на аднаўленні Данбаса. Скончыў філалагічны факультэт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (1949). Працаваў у рэдакцыях газет «Чырвоная змена», «Літаратура і мастацтва», у часопісе «Польмя», у 1953-1980 гг. - рэдактар аддзела паэзіі часопіса «Маладосць». Сябра СП СССР з 1947 г.

Узнагароджаны ордэнамі «Знак Пашаны», Айчыннай вайны II ступені і медалямі.

Заслужаны работнік культуры Беларускай ССР (1980).

Першыя вершы апублікаваў у 1937 г. у бабруйскай газеце «Камуніст». Аўтар кнігі паэзіі «Пярэдні край» (1949), «Шляхамі дружбы» (1952), «Ключы жураўліныя» (1960), «Сустрэча былых канагонаў» (1963), «Універсітэцкі гарадок» (1967), «Агледзіны» (1969), «Як на далоні» (1970), «Дрэва дружбы» (1973), «Вадовішча» (1976), рамана «У падземеллі» (1986), «Анкета: Выбранае» (1990). Выдаў зборнік вершаў для дзяцей «Дружба» (1950). Выйшлі «Выбранае»

(1976) і Выбраныя творы ў 2 тамах (1980).

Пераклаў на беларускую мову пасобныя творы Дж. Байрана, А. Міцкевіча, Л. Украінкі, І. Франка, М. Джалілі, Г. Эміна, зборнікі вершаў С. Міхалкова «А што ў вас?» (1950), В. Бычко «Тры сястры» (1953), паэму М. Нагнібяды «Васілёк» (1961) і інш.

Лаўрэат Літаратурнай прэміі імя Янкі Купалы (1964) за зборнік «Сустрэча былых канагонаў».

70 гадоў Яраславу Клімуцю

10 студзеня старшыні Магілёўскай абласной арганізацыі Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны Яраславу Клімуцю споўнілася 70 гадоў! Сакратарыят ТБМ, Магілёўская гарадская арганізацыя ТБМ шчыра віншуюць шаноўнага сп. Яраслава Клімуцю з юбілеем!

Няхай Вас акружае велікадушнасць родных і блізкіх людзей, а кожны дзень будзе напоўнены дабрывай і падтрымкай родных і сяброў! Добрага Вам здароўя, дабрабыту, міру і згоды, веры ў свае сілы і здзяйснення ўсіх жаданняў! Хай Новы 2010 год прынясе Вам і Вашым родным моцнае здароўе, аптымізм і дабрабыт, радасць і шчырасць, вялікі плён і задавальненне ад стваральнай працы на сваю і грамадскую карысць!

Яраслаў Клімуць

(кандыдат філалагічных навук, дацэнт, былы дэкан філалагічнага факультэта МДУ імя А. Куляшова, член Саюза пісьменнікаў Беларусі). Малая радзіма сп. Клімуця — вёска Воства Мастоўскага раёна, ён выпускнік Гудзевіцкай сярэдняй школы. Я. Клімуць з’яўляецца аўтарам шэрагу публікацый па гісторыі роднай літаратуры. Гэты вельмі сціплы і тактоўны чалавек стаяў ля

вытокаў Магілёўскай арганізацыі Таварыства беларускай мовы ў 1989 годзе. З ініцыятывы Яраслава Клімуця пры Магілёўскім дзяржаўным універсітэце імя Аркадзя Куляшова працаваў нядзельны беларускамоўны ліцэй. Таксама Я. Клімуць веў літаратурную старонку ў газеце “Магілёўская праўда”.

Зараз сп. Клімуць працуе над стварэннем анталогіі літаратуры Магілёўшчыны.

Часопіс “Верасень” у Лідзе

Прэзентацыя 1-га нумара часопіса “Верасень” пройдзе ў Лідзе 20 студзеня ў 17.00 у Цэнтральнай раённай бібліятэцы імя Янкі Купалы.

У прэзентацыі будзе весці рэй галоўны рэдактар часопіса, паэт і бард Эдуард Акулін.

ISSN 2073-7033

9 772073 703003

Калядная вечарына на сядзібе ТБМ

Сталася добрай традыцыяй грамадою адзначаць Каляды на вуліцы Румянцава, 13 у Менску. Аднак кожны год бывае ў нечым адметным. Зразумела чаму. Бо далучаюцца новыя ўдзельнікі, хтосьці з маладых сяброў ТБМ упершыню судакранаецца са старажытнай жывой народнай культурай і сваім удзелам надае новае дыханне і аблічча гэтаму свята.

Так сталася і на гэты раз. 5 студзеня 2010 года на сядзібе Таварыства, як кажуць, яблыку не было дзе ўпасці. Нягледзячы на тое, што шырока не абвешчалася пра каляднае свята, шмат хто завітаў у гэты вечар на ТБМ, і не проста так, а з пачастункамі. Зрэшты, менавіта такім заўсёды і было свята ў народзе: самі для сябе ўсё рабілі, ад таго і радасць шчырая ў душы панавала. Не прымусілі сябе доўга чакаць і калядоўшчыкі з мядзведзем ды з казою, з зоркаю каляднаю ды з песнямі вітальнымі. Расчулілі прысутных. Песні беларускія гучалі праз увесь вечар, і спявалі ўсе, у тым ліку і госці з далёкай Паўд-

нёвай Карзі. Напрыканцы ўсе атрымалі ўнікальную магчымасць пабачыць старадаўнюю цэневую баглейку, нязменную

спадарожніцу калядаў.

Разыходзіцца не хацелася, нягледзячы на позні час. Але наперадзе чакаюць новыя імпрэзы і мерапрыемствы, запланаваныя, як і Калядная вечарына, праектам "Дыялог". У студзені пройдуць:

1) 19 – а 19-й гадзіне сустрэча з навукоўцам Веранікай Курцовай на тэму "Сучаснае беларускае маўленне і новы правапіс";

2) 26 – а 19-й гадзіне паседжанне дыскусійнага клуба на тэму "Нацыянальная беларуская сімволіка і спосабы яе папулярызавання", вядовец Алег Трусаў.

3) 24 студзеня (нядзеля) адбудзецца канферэнцыя

Я – дзяўчынка Каляда

*Новы Год на падоходзе.
У абноўленай прыродзе
Я маюю – усур'ёз:
Тата стаў як Дзед Мароз,
А Снягуркай сёння – мама.
На маім малюнку – Брама.
Пройдзе праз яе да нас
У вясёлы школьны клас
Новы Год, увесь кудлаты.
Для яго убор багаты
Я зрабіла – Каляда.
Падышла пара святая:
Калядою я, вітаю
З Днём Народзінаў Хрыста!
Будзе вера у народзе,
- Перад Богам стане ў згодзе
Беларусаў грамада.*

*Сяргей Панізьнік
ад імя ўнучкі
Яны-Стэфані Янішчыц.*

"Сучасны стан беларускай мовы і дзейнасць грамадскіх арганізацый па яго паляпшэнні".

Наш кар.

Калядная сустрэча ў ТБК

У суботу 26 снежня ў ТБК адбылася святочная імпрэза, на якой ушанавалі памяць беларускіх дзеячоў, што нарадзіліся ці памерлі ў гэтым месяцы.

Праграма гэтым разам была насычанай і шматбаковай. Акрамя дакладаў аб беларускіх дзеячах, адбылася прэзентацыя фільма Тацяны Дубавец "Тутэйшыя", выступіў украінскі гурт "Сьвітліца", а напрыканцы беларусы і ўкраінцы разам адзначылі Каляды і заваршэнне 2009 г., павіншавалі адзін другога са святамі.

Імрэза распачалася з прывітальнага слова старшыні ТБК Хведара Нюнькі, які распавёў пра Вацлава Іваноўскага і пра Кастуся Шышэю.

Вацлаў Іваноўскі нарадзіўся ў фальварку Лябёдка Лідскага павету Віленскай губерні (зараз в. Лябёдка Шчучынскага раёна). З 1906 ўзначаліў створанае ім у Пецярбурзе першае беларускае выдавецтва "Загляне сонца і ў наша аконца". Адначасова супрацоўнічаў з газетамі "Наша доля" і "Наша ніва". У 1913-15 жыў у Вільні. У 1915 - старшыня Беларускага таварыства дапамогі пацярпелым ад вайны. Пасля 1917 г. ўключыўся ў палітычную дзейнасць, удзельнічаў ва Усебеларускім з'ездзе 1917 ў Менску. У 1918 стаў міністрам асветы ва ўрадзе Беларускай Народнай Рэспублікі (БНР), які ўзначальваў А. Луцкевіч. У снежні 1918, пасля адступлення нямецкіх войск, застаўся ў Менску. У траўні 1919 арыштаваны савецкімі ўладамі і інтэрнаваны ў горад Смаленск. Восенню 1919 увайшоў у Часовы беларускі нацыянальны камітэт у Менску. У лютым-сакавіку 1920 як упаўнаважаны Найвышэйшай рады БНР удзельнічаў у беларускапольскіх перагаворах, імкнуўся прадухіліць падзел Беларусі, выступаў за стварэнне федэрацыі Польшчы і Беларусі. Адначасова займаўся папырэннем сеткі беларускіх школ на Меншчыне, кіраваў Менскім беларускім педагагічным інстытутам. У кастрычніку 1920 стаў дырэктарам дэпартамента гандлю ва ўрадзе Сярэдняй Літвы.

Пасля падзелу Беларусі Іваноўскі адышоў ад палітычнай дзейнасці і заняўся навукай. У 1922-39 займаў пасаду прафесара Варшаўскага палітэхнічнага інстытута. З пачаткам Другой Сусветнай вайны ў 1939 г. Іваноўскі ў Вільні.

У 1942 быў прызначаны на пасаду бургамістра Менска. У 1943 з'яўляўся старшынём Беларускай рады даверу пры генеральным камісары Беларусі В. Кубэ, адначасова быў намеснікам старшыні Беларускага навуковага таварыства. 6 снежня 1943 Вацлаў Іваноўскі быў цяжка паранены невядомымі на вуліцы і назаўтра памёр. Пахаваны на менскіх Кальварыйскіх могілках.

Сіповіча і ксяндза Уладзіслава Чарняўскага. Думаю, не будзе перабольшваннем, калі скажаць, што гэтыя асобы адыгралі вырашальную ролю ў пабудове беларускага нацыянальнага каталіцкага касцёла і неслі веды ў свет пра беларусаў-каталікоў, тлумачачы ўсім, што яны не палякі і не рускія.

Далей сп. Хведар распавёў пра Кастуся Шышэю. Ён быў адным з тых, хто займаўся адраджэннем беларускасці ў Літве, стаяў на чале стварэння ТБК. К. Шышэя служыў у батальёне Барыса Рагулі, за што пасля сядзеў у сталінскіх лагерах. Але праз усё сваё жыццё пранёс у сваім сэрцы Беларусь.

Наступнымі былі даклады пра беларускіх каталіцкіх дзеячоў: біскупа Часлава

У чарговы раз нас прыемна ўразіў украінскі ансамбль "Сьвітліца", які выканаў некалькі песняў на украінскай мове. Яго салісты Аксана і Раман і іх дачка Багданка падаравалі беларусам цудоўны калядны вечар. І вельмі прыемны той факт, што ў ТБК з украінцамі наладзіліся кантакты, і з кожным разам адносяны паміж намі становяцца ўсё больш і больш цёплымі.

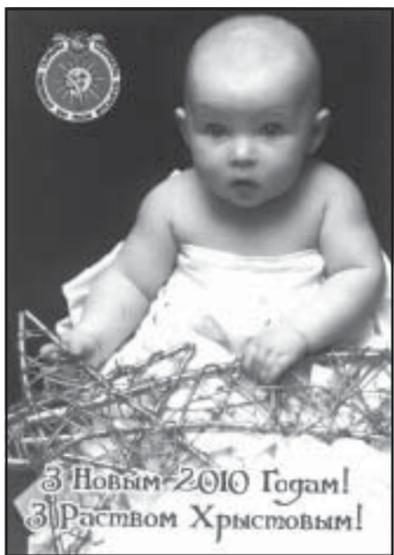
Таксама ў часе імпрэзы новыя сябры кораценька распавялі пра сябе і сваю дзейнасць

У гэты калядны вечар, калі Божае Дзіцятка наноў прыйшло ў гэты свет, каб яго адарыць супакоем, спагадай, любоўю, нарадзілася надзея на веліч і нашае Бацькаўшчыны. Маленькае дзіця змагло цэлы свет перамяніць да лепшага і тым самым і нам падаравала надзею на ўзаскрасэнне нашай шматпакутнай Беларусі.

З Божым нараджэннем!
Вясёлых Калядаў!

*Алесь Адамковіч,
Вільня 2009 год.*

Магілёўскае віншаванне з Калядамі і Новым Годам

Паважаны Алег Анатольевіч!
Прыміце самыя цёплыя і сардэчныя віншаванні з Новым годам і Калядамі!
З пажаданнямі моцнага здароўя, шчасця і дабрабыту!
Міністр культуры Рэспублікі Беларусь Павел Латушка.

Змяняльныя даты для культуры Беларусі ў 2010 г.

- 880-годдзе з дня нараджэння Кірылы Тураўскага;
- 790-годдзе з дня нараджэння Сімяона Полацкага;
- 600-годдзе Грунвальдскай бітвы;
- 540-годдзе з дня нараджэння Міколы Гусоўскага;
- 520-годдзе з дня нараджэння Францішка Скарыны;
- 200-годдзе з дня нараджэння Івана Хруцкага;
- 170-годдзе з дня нараджэння Францішка Багушэвіча;
- 100-годдзе з дня нараджэння Генадзя Цітовіча;
- 90-годдзе з дня заснавання Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы;
- 80-годдзе з часу стварэння Беларускай студыі оперы і балета;
- 80-годдзе з дня нараджэння Уладзіміра Караткевіча;
- 80-годдзе з дня заснавання Нацыянальнага акадэмічнага народнага аркестра Рэспублікі Беларусь імя І. Жыновіча.

У 2010 г. Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь запрашае Вас на:

- XIX Міжнародны фестываль мастацтваў "Славянскі базар у Віцебску" (ліпень);
- XVII Менскі міжнародны кінафестываль "Лістапад" (лістапад);
- рэспубліканскі конкурс маладых талентаў "Зорка ўзышла над Беларуссю" (студзень - красавік);
- VIII Рэспубліканскі фестываль нацыянальных культур у г. Гародні (чэрвень);
- День беларускага пісьменства ў г. Хойнікі (верасень).

У 2010 г. адбудуцца:

- Год культуры Беларусі ў Расійскай Федэрацыі;
- праект "Культурная сталіца Беларусі" (студзень - снежань);
- збор сродкаў на рэстаўрацыю Наваградскага замка (XIII-XVII стст.).

Віншаванні ТБМ імя Ф. Скарыны

Самыя добрыя калядныя пажаданні!
Місія АБСЕ.

Вясёлых Калядаў і цудоўнага Новага Года.
Ігар Ліхавы. Пасол Украіны.

* * *
Спадарства, шчыра віншуем Вас са святам Нараджэння Божага! Зычым анельскай падтрымкі і Божае ласкі ва ўсіх справах дзеля пашырэння беларушчыны. Хай не згасе светач дзіўны - родная мова!

Сябры гістарычна-патрыятычнага клуба "Спадчына", Дварэц, 2009.

* * *
Сардэчна віншуем са святам Божага нараджэння, Новым годам і Калядамі!

Спадзяёмся, што новы год наблізіць нас да моцнай, квітнеючай і сапраўды незалежнай Беларусі. Жадаем плённа ў працы і здзяйснення ўсіх задум і мараў, моцнага здароўя, веры ў нашае годнае будучае і любові адзін да аднаго.

БелаПАН.
Няхай ён добры будзе, год 2010-ы! Няхай шчаслівым

будзе гэты год. І моц, і сілу прынясе ў хаты, і будзе ласкавы, як хатні кот.

Заўсёды ваш - БАЖ.
* * *
З нараджэннем Хрыстовым і Новым годам.
Амбасада Славакіі.

Уручэнне ўзнагарод Міжнароднай акадэміі навук Еўразіі беларускім вучоным і грамадскім дзеячам

10 снежня 2009 года, у адпаведнасці са Статутам Генеральнай асамблеі Міжнароднай акадэміі навук Еўразіі (МАНЕ) былі абраны новыя члены акадэміі.

Членамі МАНЕ сталі Савіцкі Мікола Іванавіч – прафесар, доктар эканамічных навук, грамадскі дзеяч і Завальнюк Уладзіслаў Мацеевіч – ксёндз, магістр тэалогіі, святар касцёла св. Сымона і св. Алены, кандыдат гістарычных навук. Ганаровымі членамі МАНЕ сталі Белая Святлана Анатольеўна – пісьменніца, журналістка, грамадскі дзеяч і Валахановіч Анатоль Іосіфавіч – пісьменнік, гісторык, журналіст, навуковец, грамадскі дзеяч.

Генеральная асамблея Міжнароднай акадэміі навук Еўразіі ўзнагародзіла групу беларускіх вучоных медалямі МАНЕ. Залатымі медалямі ўзнагароджаны: Белы Анатоль Яўхімавіч – навуковец, калекцыянер, старшыня Менскага культурна-асветніцкага клуба "Спадчына", грамадскі дзеяч; Віцязь Пётр Аляксандравіч – акадэмік НАН Беларусі, першы віцэ-старшыня Прэзідыума НАН Беларусі. Срэбнымі медалямі МАНЕ ўзнагароджаны Гарэцкі Радзім Гаўрылавіч – акадэмік НАН Беларусі, грамадскі дзеяч; Багданкевіч Станіслаў Антонавіч – доктар эканамічных навук, прафесар, грамадскі дзеяч; Лабуноў Уладзімір Архіпавіч – акадэмік НАН Беларусі, прафесар БДУІР.

26 снежня 2009 года ў Менску ў касцёле св. Сымона і св. Алены ва ўрачыстых абставінах Прэзідэнт Міжнароднай акадэміі навук Еўразіі Яўген Яўгенавіч Шыраеў уручыў дыпламы і нагрудныя

знакі новаабраным членам і ганаровым членам МАНЕ: М.І. Савіцкаму, У.М. Завальнюку, С.А. Белай, А.І. Валахановічу.

Былі ўручаны залатыя і срэбныя медалі А.А. Белама,

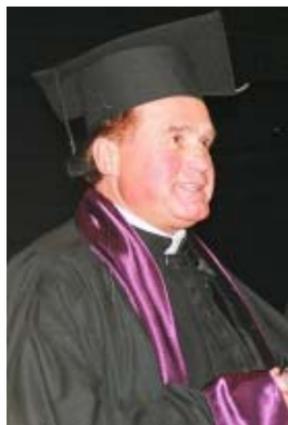

П.А. Віцязю, Р.Г. Гарэцкаму, С.А. Багданкевічу, У.А. Лабунову.

Новаабраныя члены МАНЕ і ўзнагароджаныя медалямі ў сваіх выступленнях распавялі высокаму сходу пра сваю навуковую, творчую працу, грамадскую дзейнасць, пра свае планы на будучае на карысць адраджэння Бацькаўшчыны і міжнароднай супольнасці з Расіяй, Украінай, ін-

шымі славянскімі краінамі, краінамі Еўропы і Азіі.

Новаабраных і ўзнагароджаных шчыра віншавалі члены МАНЕ, навукоўцы, сябры творчых суполак, саюзаў, клуба "Спадчына", прад-

стаўнікі рэлігійных канфесій Беларусі, калегі, сябры, аднадумцы, знаёмыя.

А наперадзе чакае ўпартая праца на карысць Бацькаўшчыны, міжнароднай супольнасці па адраджэнні Беларусі.

Анатоль Валахановіч, пісьменнік, гісторык, журналіст, краязнавец.
На здымку: дзейныя і ганаровыя акадэмікі МАНЕ.

Ахвяраванні на ТБМ

1. Чэчат Алесь – 20000 р., г. Менск
2. Раманок Таццяна – 50000 р., г. Менск
3. Сняжко М.В. – 3000 р., г. Мазы
4. Давідоўскі Ігар – 50000 р., г. Менск
5. Гарэцкі Радзім – 50000 р., г. Менск
6. Старавойтава Надзея – 12000 р., г. Менск
7. Шкірманкоў Фелікс – 20000 р., г. Слаўгарад
8. Дземідовіч Сафія – 5000 р., г. Менск
9. Стома Ларыса – 3000 р., г. Менск
10. Садоўскі Міхаіл – 10000 р., г. Менск
11. Сакалоўскі В. – 20000 р., г. Ваўкавыск
12. Лукашонак Т. – 8000 р., г. Менск
13. Місевич Мар'ян – 120000 р., Падсвілле
14. Гвара Віктар – 3000 р., г. Лельчыцы
15. Скрэчка Анатоль – 10000 р., г. Мазыр
16. Сігаеў Аляксей – 20000 р., г. Менск
17. Кавальчук Галіна – 20000 р., г. Менск
18. Казлоўская Іна – 15000 р., г. Менск
19. Стрально В.В. – 10000 р., г. Менск
20. Ліс А. С. – 20000 р., г. Менск

21. Міцкевіч Яўген – 10000 р., г. Менск
22. Лістуноў Віктар – 5000 р., г. Бабруйск
23. Кукавенка Іван – 10000 р., г. Менск

г. Наваполацк

24. Алег Мудроў – 5000 р.
25. Віктар Паўловіч – 5000 р.
26. Алесь Рымша – 5000 р.
27. Уладзімір Гацкі – 5000 р.
28. Анаголь Кулік – 6000 р.
29. Андрэй Марцінкевіч – 5000 р.
30. Н.Ф. Мярцалава – 4000 р.
31. Кастусь Фарнэль – 5000 р.
32. Сяргей Рымша – 5000 р.
33. Валеры Гняткоў – 5000 р.

Дзейнасць ГА "ТБМ імя Францішка Скарыны" па наданні роднай мове рэальнага статуса дзяржаўнай вымагае вялікіх выдаткаў. Падтрымка ТБМ – справа гонару кожнага грамадзяніна краіны.

Просім Вашы ахвяраванні дасылаць на адрас, вул. Румянцава, 13, г. Мінск, 220034, альбо пералічыць на разліковы рахунак ТБМ №3015212330014 у Мінскай гардырэкцыі ААТ "Белінвестбанка" код 764 (УНП 100129705) праз любое аддзяленне ашчаднага Беларускага

Паведамленне	Грамадскае аб'яднанне "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" УНП 100129705			
	Мінская гарадская дырэкцыя ААТ "Белінвестбанка"			
Рэзультат атрымалася	3015212330014	Асаблівы рахунак	764	
(проезны, ім. імя па-беларуску, адрас)				
Від плацяжы		Дата	Сума	
Ачышчаны	на дзейнасць			
ТБМ				
Касір		Пеня	Разам	
Пяцельшчык				
Квітанцыя	Грамадскае аб'яднанне "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" УНП 100129705			
	Мінская гарадская дырэкцыя ААТ "Белінвестбанка"			
Рэзультат атрымалася	3015212330014	Асаблівы рахунак	764	
(проезны, ім. імя па-беларуску, адрас)				
Від плацяжы		Дата	Сума	
Ачышчаны	на дзейнасць			
ТБМ				
Касір		Пеня	Разам	
Пяцельшчык				

Радзівілаўскія чытанні

У 2009 годзе спаўнілася 340 гадоў з дня смерці, а ў 2010 годзе будучы адзначаны 390-ы ўгодкі знакамітага дзяржаўнага і ваеннага дзеяча Вялікага Княства Літоўскага, мецэната і таленавітага творцы князя Багуслава Радзівіла (1620-1669). Даты не вельмі круглыя, але ўдзячныя жодзіны арганізавалі чытанні, прысвечаныя памяці заснавальніка іх горада. Праводзяцца яны з ініцыятывы краязнаўчага музея і называюцца “Роля роду Радзівілаў у гісторыі Беларусі”.

Гарадскі этап чытанняў праходзіў у Маладзёвым цэнтры. На ім былі прадстаўлены два дзесяткі прац і даследванняў, прызнаных самымі цікавымі ў школах і іншых навучальных устаноў горада. Паліна Салівончык (СШ №8) прадставіла радавод “Я з роду Радзівілаў”, Аляксей Шастаковіч (СШ №5) зачытаў рэферат “Жанчыны роду Радзівілаў”, Ксенія Ляўко і Кацярына Толкач (школа-інтэрнат) прэзентавалі даследванне “Княгіня Марыя Магдалена Радзівіл – беларуская патрыётка і мецэнатка”, Кацярына Мельнік (гімназія №1) зачытала эсэ “Паланэз №13 ля мінора”, Ганна Лахоўская (СШ №9) абнародавала даследванне “Радзівілы на абшарах Вялікага Княства Літоўскага”, а гісторык Міхась Краўцэвіч выступіў з паведамленнем “Радзівілаўская сімволіка ў геральдыцы”.

З асаблівай і зразумелай цікавасцю былі ўспрыняты даследванні Марыны Гардзейка (СШ №2) “Багу-

слаў Радзівіл”, відэапраект Лізаветы Тарасевіч і Юліі Машковіч (СШ №6) “Знаёмства з Багуславам Радзівілам”, архітэктурны праект Паліны Сівакавай і Любові Сіліч (СШ №7) “Плошча і праект помніка Багуславу Радзівілу”, а таксама праект “Карчма-музей “У Багуслава” Насты Мартысюк, Антона Гары, Ксеніі Калеснікавай, Насты Красоўскай і Марка Грыня (гімназія №1).

Вяла імпрэзу дырэктарка краязнаўчага музея Ірына Супрановіч, а ў складзе аўтарытэтнага журы поруч з аўтарам гэтых радкоў, які спрэзентаваў у прызывы фонд тры дзесяткі кніжных тамоў, былі гісторыкі, мастацтвазнаўцы, педагогі.

У красавіку 2010 года ў Жодзіне будзе праведзены другі, міжнародны этап чытанняў, удзел у якім возьмуць знакамітыя айчыныя і замежныя вучоныя, даследчыкі, краязнаўцы, літаратары і мастакі.

Уладзімір Сіўчыкаў,
пісьменьнік і выдавец.

Заснавальнік:
ТБМ імя Францішка Скарыны.
Пасведчанне аб рэгістрацыі:
№ 83 ад 27 сакавіка 2007 г.
Адрас рэдакцыі:
231293, Лідскі р-н, в. Даліна.
Адрас для паштовых адпраўленняў:
231282, г. Ліда-2, п/с 7.
E-mail: naszaslowa@tut.by
http://tbmlida.byhost.org

3 “Вераснем” - у засені Веры...

7 студзеня, акурат падчас свята Божга нараджэння, адбылася падзея, якую доўга чакалі і сталія беларускія пісьменьнікі, і нашы маладыя літаратары. Маю на ўвазе выхад першага нумара і прэзентацыю нова-

рускіх душ! І ніхто з тых, каму не хапіла месцаў у зале (а імпрэза доўжылася роўна дзве гадзіны) нават не падумаў пакідаць вечарыну.

Як адзначыў напачатку імпрэзы яе арганізатар і галоўны рэдактар часопіса “Верасень” Эдуард Акулін, наступны юбілей “Верасня”, зважаючы на беспрэцэдэнтны аншлаг падчас першапрэзентацыі выдан-

ўсялякай добрай справы!” Гэтыя словы выклікалі шчырую падтрымку тых, хто прыйшоў ў святы вечар на прэзентацыю.

Цёплымі апладысмантамі і ўвагай прысутных былі ўганараваныя ўдзельнікі гістарычна-патрыятычнага клуба “Спадчына” пад кіраўніцтвам Наталлі Ляўкевіч з Дварэцкай сярэдняй школы Дзятлаўскага раёна. Юныя паэты чыталі свае вершы, якія былі змешчаны ў часопісе пад рубрыкай “Верасок”, дзе можна можна пазнаёміцца з паэтычнымі спробамі

Сяргей Панізынік

На спадзеў радасці ад першага нумара часопіса “Верасень”

Веру сню

Верасню веру сню...
І для даверу крыж ускладаю не на паперу,
а каб аблічча маё і плечы былі на вечы,
на малітоўнай сустрэчы з папленікамі і бліжнім перад ім – Усявышнім – айчыннік, не лішнім, лістазвонным сябе пачуваю.
І – ажываю я ў кстах,
і вернасці,
каб і ў верасні не падаваўся прахадзімцу-галюню.

У берасцяныцы-душы на марознай імжы цнатліваму верасню веру сню:
абараню вышыню, гушчыню прадзвінскай бярозы,
асланю ад пагрозы яе летуценні-кросы,
І Бацькаўшчыны дабрыню абараню.

Акуліна.

Па заканчэнні прэзентацыі часопіса “Верасень” людзі пакідалі памяшканне дольнай залы Чырвонага касцёла, дзелячыся сваімі ўражаннямі ад перажытага: “За ўвесь год не прыходзілася быць на такой цёплай і душэўнай паэтычнай сустрэчы!”

га літаратурна-мастацкага часопіса “Верасень”, якая з вялікім поспехам прайшла ў дольнай зале менскага Чырвонага касцёла.

Але каб гэтая падзея і суправодная ёй імпрэза набыла сапраўднае грамадскае гучанне, калектыву рэдакцыі часопіса “Верасень”, яго рэдактару, паэту і барду Эдуарду Акуліну спарэбіліся крэатыўныя ідэі ў стварэнні канцэпцыі і дызайну часопіса, небанальныя захавы для вырашэння шматлікіх фінансавых праблем. У выніку гэтай працы літаратурна прастора нашай краіны папоўнілася дыхтоўным выданнем, у якім сабраныя творы знаных аўтараў: Рыгора Барадуліна, Леаніда Дайнекі, Барыса Пятровіча, пераклады твораў сусветна вядомых літаратараў Джані Радары і Элкі Няголавай, а таксама ўзоры творчасці маладых – Настасі Кухарэнкі, Ігара Канановіча, Віталія Рыжкова, Лізаветы Дамінікі Панамаровай, Мюра Фарыдовіча, Дар’і Ліс і іншых аўтараў. Што тычыцца афармлення першага нумара “Верасня”, то самі чытачы далі высокую адзнаку часопісу, калі масава набывалі гэтае цудоўнае з выгляду і паводле зместу выданне. І кожнага з іх у кніжцы чакаў калядны сюрпрыз – музычны дыск

ня, варта планаваць найначай, як у Палацы Рэспублікі, дзе даўно гаспадарыць чужое слова і чужая песня... А тое, што з’яўленне новага выдання выклікала значную ўвагу ў літаратурных колах, засведчылі прывітальныя словы, якія даслалі на адрас удзельнікаў вечарыны Народныя паэты Беларусі Ніл Гілевіч і Рыгор Барадулін. Вітальнае слова на шчаслівую творчую дарогу новаму часопісу выказалі вядомыя пісьменьнікі А. Вярцінскі, С. Панізынік, Л. Дранько-Майсюк, Л. Дайнека, які, дарэчы, з вялізарным поспехам прачытаў сваю баладу “Цэгла пана Гарбанёва”.

*Чырвону цэглу са сценаў ірвуць,
Як быццам зубы з роту дзяруць.
Пан Гарбанёў слёз не лье.
Не цэглу – памяць ён прадае.
За сала, за мёд, за грыбоў кашалі.
Навошта памяць гэтай зямлі?
Калі са свядомых смяюцца людзей,
Калі зачыняць музей ці ліцей,
Ведайце, аднамяльцы мае,—
Цэглу пан Гарбанёў прадае!*

А вось маладуу плынь айчыннай паэзіі і прозы прэзентавалі ўжо даволі вядомыя па ранейшых публікацыях у незалежных выданнях аўтары В. Рыжкоў, Л. Д. Панамарова, Ігар Канановіч, Наста Кудасва. Падборкі іх вешаў у “Верасні” надалі часопісу крылы маладога творчага імпульсу і дынамізму паэтычнай думкі.

Сваё вітальнае слова нованароджанаму выданню выказала і кіраўніцтва Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны ў асобах Алены Анісім і Алега Трусава. “Хросныя бацькі” часопіса падкрэслілі, што рэдакцыя часопіса “Верасень” здзейсніла сапраўдны вычыт, калі ў сённяшніх умовах за няпоўны месяц рэалізавала такую важную для айчыннай літаратуры задуму, а таксама выказалі ўпэўненасць, што часопіс стане калыскай для маладых талентаў, якія ўзбагацяць беларускае прыгожае пісьменства. Ад імя ўсіх прыхільнікаў беларускай літаратуры і ТБМ “Верасень” вітаў і рэдактар газеты “Наша слова” Станіслаў Суднік, які адзначыў, што “...заўсёды ў Беларусі знаходзіліся людзі дзеля

пяра Яны Сіневіч, Святланы Жужоўскай, Алены Лашкоўскай, Крысціны Баравік. Аматыры паэзіі з вялікім захапленнем успрынялі верш Алены Станцаль “Роздум”, які выявіў шчырасць пачуццяў і неардынарнасць мастацкага здумнення юнай паэткі.

Здаўна заведзена, што святы беларускай паэзіі, дзе б яны не ладзілася, ніколі не адмяжоўваліся ад песні. У выпадку з “Вераснем” усё зразумела: яго галоўны рэдактар Эдуард Акулін і сам знакаміты беларускі бард. На гэты былі настроены шматлікія ўдзельнікі прэзентацыі, сярод якіх можна было заўважыць і Аляксея Марачкіна, і Васіля Зуёнка, і акадэміка Радзіма Гарэцкага... Усе з энту-

зіязмам і воклічамі “бравалі!” прымалі музычныя творы ад Народнага вакальнага гурта “Пліса” пад кіраўніцтвам Кастуся Герашчанкі, спявачак Таццяны Беланагай і Алесі Сівохінай. Галоўнай жа дзейнай асобай, як і меркавалася, стаў Эдуард Акулін. Да глыбіні душы слухачоў кранула новая песня Эдуарда Акуліна “Мама”, уся зала разам з Эдуардам спявала завяршаючы акорд вечарыны – славетную песню “Янка Купала”. Дарэчы, сімвалічна, што святы вечар аказаўся шчодрым адразу на тры святы: Раство Хрыстова, нараджэнне часопіса “Верасень” і нараджэнне галоўнага рэдактара выдання – Эдуарда

Таму відавочна, што супадзенні датаў беларускіх вечарын на сёння не бяда: аматараў беларушчыны столькі, што яны могуць запоўніць не адну сталічную залу! Гэта значыць, што ёсць сапраўдны выбар: каму Вайцюшкевіч, каму – Акулін з “Вераснем”!

Пасткрыптым. Усе, каму не хапіла падчас прэзентацыі першага нумара новага літаратурна-мастацкага часопіса “Верасень” могуць набыць яго на сядзібе ТБМ па адрасе: Румянцава, 13. Будзьма з “Вераснем” і вера нас не пакіне!

Анатоль Мяльгуі.
Фота аўтара.

Рэдактар Станіслаў Суднік

Рэдакцыйная калегія:

Людміла Дзіцэвіч, Вольга Іпатава, Ірына Марачкіна, Леакадзія Мілаш, Аляксей Петрашкіч, Людміла Піскун, Аляксей Пяткевіч, Уладзімір Содаль, Станіслаў Суднік, Павел Сцяцко, Алег Трусаў.

Аўтары цалкам адказныя за падбор і дакладнасць прыведзенай інфармацыі

Газета надрукавана ў Лідскай друкарні.
231300, г. Ліда, вул. Ленінская, 23.
Газета падпісана да друку 11. 01. 2010 г. у 10.00. Замова № 2.
Аб’ём 1 друкаваны аркуш. Наклад 2000 асобнікаў.
Падпісны індэкс: 63865.
Кошт падпіскі: 1 мес.- 2730 руб., 3 мес.- 8190 руб.
Кошт у розніцу: па дамоўленасці.